

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет романської філології і перекладу
Кафедра романської і новогрецької філології
та перекладу

Допущено до захисту

«__» _____ року

Завідувач кафедри

_____ Наталія ФІЛОНЕНКО

КУРСОВА РОБОТА

з філології на тему:

« Неособові форми дієслова в італійській мові: особливості вживання »

Студентки групи МЛіт 09-20
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.051 Романські мови і
літератури (переклад включно), перша –
італійська
Освітня програма Італійська мова і
література, друга іноземна мова,
переклад
Сушинської Катерини Андріївни

Науковий керівник:
доктор філологічних наук, доцент кафедри
романської і Новогрецької філології та перекладу,
кандидат філологічних наук, учене звання - немає,
Філоненко Наталія

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Київ 2023
ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КЛАСИФІКАЦІЯ ДІЄСЛІВ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ	7
1.2. Поняття неособової форми дієслова та основні види неособових форм дієслова в італійській мові .	12
РОЗДІЛ 2. УТВОРЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ НЕОСОБОВИХ ФОРМ ДІЄСЛОВА В ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ	16
2.1. Утворення та вживання Infinito	16
2.2. Утворення та вживання Gerundio	21
2.3. Утворення та вживання Participio	24
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ	32

ВСТУП

Час безупинно впливає на все навколо, на навколишній світ, на матерію, на нас самих, але багато людей не розуміють що час впливає і на нематеріальні речі, до прикладу - мову.

Мова може так само як і матеріальні речі розвиватись, змінюватись, спрощуватись або ускладнюватись, збагачуючи свою словникову базу, граматичну та синтаксичну структуру. Зазвичай все це відбувається під впливом часу, людей, рівню індустріалізації, рівня освіти населення та багатьох інших факторів. Все це можна було б назвати процесом "еволюції мови".

Таким чином, мова та її розвиток є невіддільною частиною суспільного розвитку. Вона відображає та впливає на зміни, які відбуваються в житті людей та суспільства в цілому.

Будь-які перетворення та трансформації зачаровують, особливо, якщо говорити про мову та її розвиток. Італійська мова в цьому плані вражає, через те, що сама походить від мови яка використовувалась в одному із центрів людської так Європейської цивілізації - стародавнього Риму, а ще більш чарівливий є те, які форми та способи вираження з'являються в структурі граматики, лексики, синтаксису тощо.

З процесом поступового розвитку суспільства розвивалася і мова. Форма неособового вираження дієслова в латинській стала через віки базою для утворення неособової форми дієслова вже в італійській мові. Але вже в період середньовіччя літературна італійська мова представила до вжитку безособові форми дієслова, хоча тоді їх формування ще тільки зароджувалося, щоб в сучасній мові ми могли побачити таке різноманіття та функціональність.

Взагалі, варто зазначити що утворення неособової форми дієслова це фактично результат та еволюції та розвитку граматичної системи, а як результат і лексичної. Ця форма дозволяє виражати дії та стани без зазначення певної особи

або підмета, що створює лаконічні та структурно обумовлені речення без втрати сенсу, що повинен бути донесений.

Наперекір те що неособова форма дієслова є достатньо широкоживаною, через недостатню обізнаність може завдавати перекладачу та користувачу мови додаткових труднощів, оскільки від правильного перекладу та розуміння певною дієслівної одиниці, що представляє каркас висловлювання, залежить якість перекладу та якість комунікації.

Актуальність теми обумовлена об'єктивними причинами. Вивчення та достатня обізнаність на тему неособових форм дієслова завжди була важливим елементом удосконалення та поглиблення володіння та знання італійської мови, оскільки ці форми використовуються для вираження дії без конкретного суб'єкта, що є важливою навичкою, оскільки покращує практичне володіння мовою на пряму.

Метою роботи є висвітлення суті та особливостей вживання неособових форм дієслова в італійській мові для подальшого кращого розуміння шляху та принципів зміни та розвитку мови.

Завдання роботи:

1. Схарактеризувати загальну структуру поділу італійських дієслів за різними ознаками та за ознакою наявності особової складової.
2. Розкрити суть поняття, та проаналізувати наявні факти історичного розвитку та утворення неособових форм дієслова.
3. Проаналізувати та описати випадки вживання неособових форм.
4. Виділити наявні особливості вживання неособових форм дієслова.

Об'єктом дослідження автор вважає особливості граматичної побудови італійської мови через призму неособових форм дієслова.

Предметом дослідження є питання особливих випадків вживання неособових форм дієслова.

Методи дослідження:

1. У Розділі 1 автор використав дескриптивний метод аналізу для опису загальної та більш конкретної класифікації за певними ознаками дієслів італійської мови.
2. У Розділі 2 автор використав структурно семантичний метод аналізу, за допомогою якого було проведено паралелі між формою дієслів та значеннями які вони виражають.
3. Для того, щоб підбити загальні підсумки та підсумки до кожного з розділу автором було використано дедуктивний метод та метод зіставного та порівняльного аналізу.

Робота складається зі вступу, двох розділів поділених на підрозділи з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, одного списку використаних джерел.

У Вступі визначається актуальність роботи та загальний напрямок подальшого розвитку дискурсу.

У Розділі 1 висвітлює причини розвитку неособових форм дієслова, зважаючи на історичні реалії, та теоретичні відомості про розподіл на певні категорії за певними ознаками дієслів італійської мови.

У Розділі 2 аналізуються усі наявні неособові форми дієслова в сучасній італійській мові, описуються методи їх утворення та особливості вживання. Також проливається світло спірне питання, що може виникнути вже через неточний переклад на українську мову деяких назв структурних одиниць італійської мови. Що відбулося як наслідок того, що в нашій мові не існує повного відповідника.

У Висновках зазначена особиста думка автора на тему схожості та відмінності різних неособових форм дієслова італійської мови. Також висвітлено особисту думку на тему роботи.

РОЗДІЛ 1. КЛАСИФІКАЦІЯ ДІЄСЛІВ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Перш ніж розглянути саме неособові форми дієслова, автор вважає за потрібне та навіть необхідне, зазначити взагалі основні види та загалом наявну класифікацію дієслів в італійській мові. Адже, перш за все, потрібно розуміти до якої групи дієслів відноситься неособова форма. Це допоможе глибше зрозуміти та усвідомити системність їх будови та особливості.

Загальна класифікація дієслів відображає основні риси дієслівного устрою в граматичній системі італійської мови. Позаяк типологічний поділ дієслів в італійській мові є достатньо широкий, автор бере лише деякі види з класифікацій різних авторів, і тільки ті, які вважає найбільш інформативними, доречними та пов'язаними з темою курсової.

Класифікація дієслів у італійській мові включає кілька критеріїв, таких як спосіб, час, число та особу. Крім того, дієслова можуть бути розділені на регулярні та нерегулярні в залежності від закономірностей їхньої кон'югації.

Дієслово має свою власну органічно утворену і складну систему форм для вираження категорій способу, часу, особи та числа [1].

Але що ж уможливило вираження цих різних форм не тільки дієслова, а й інших частин мови? Відповідь є однозначною, процес під назвою флексія - зміни закінчень для відображення різних граматичних категорій, таких як час, спосіб, число та рід.

Кожна з форм дієслова має різні закінчення, що відображають різні часи, способи та інші граматичні категорії.

Тож можна зазначити, що флексія в італійській мові є важливим елементом граматики, який допомагає відображати різні граматичні категорії через зміну закінчень дієслів та інших частин мови.

1.1. Поділ дієслова на категорії

Тож, розглянемо розподіл на категорії способу, часу, особи та числа в італійській мові.

Спосіб:

Системна класифікація дієслів поділяється на елементи за різними ознаками, які влучно та стисло характеризують слово, та дозволяють включити певну мовну одиницю в класифікацію.

Тож за ознакою того чи пов'язана дія з особою, тобто чи вказується виконавець дії італійські дієслова поділяються неособові та особові способи або форми.

На Схемі 1.1. можна спостерігати схематично зображений поділ дієслів за особовою ознакою.

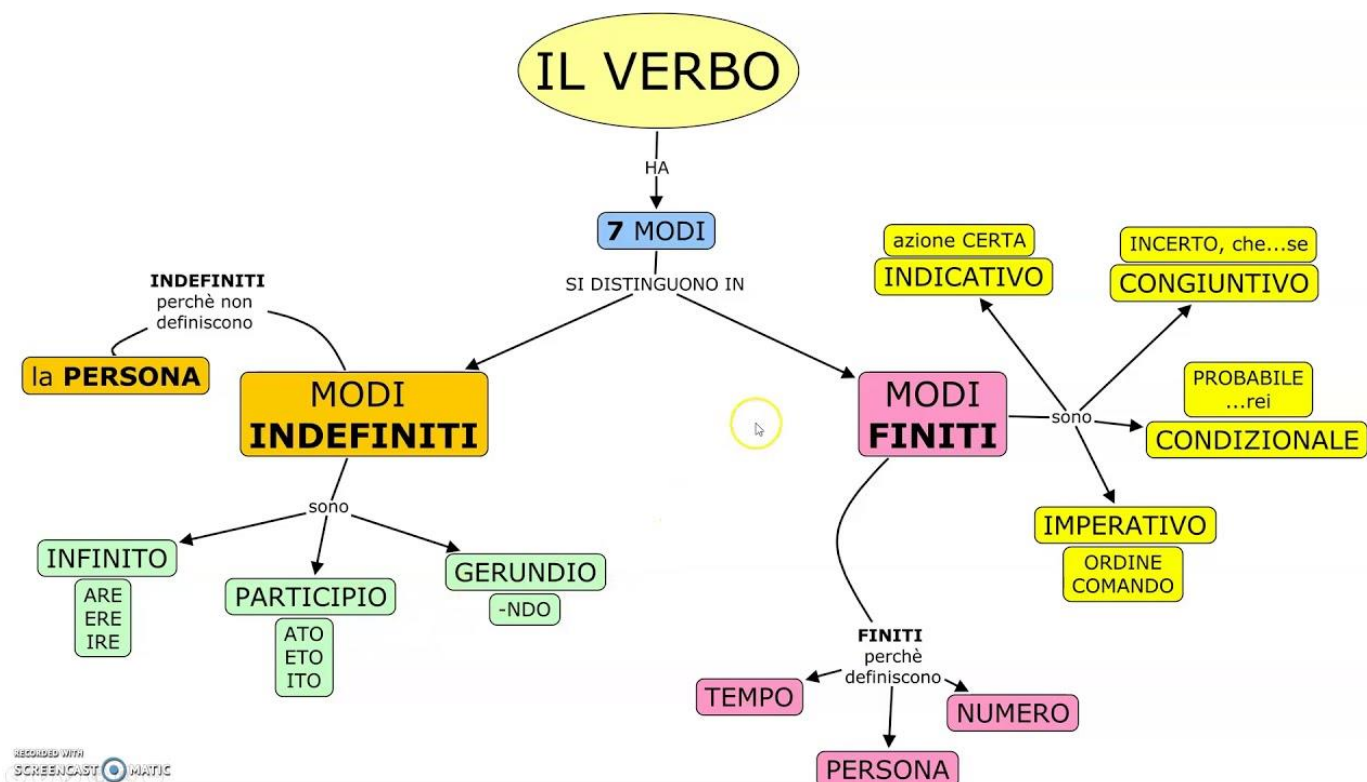

Схема 1.1. Поділ дієслів за категорією способу

Всього існує сім способів дієслова, чотири особових: *Indicativo*, *Congiuntivo*, *Imperativo* та *Condizionale*, та три неособові: *Infinito*, *Gerundio* та *Participio*.

Загалом варто зазначити, що неособовий та особовий способи дієслова є двома діаметрально різними способами вираження дійсності в італійській мові.

У той час як особові способи констатують час, особу і число, неозначені способи не визначають нічого з вище перерахованого. Тож, як наслідок особовий спосіб залежить своєю формою від особи, часу та числа.

За приклад можна взяти наступні речення:

1. *La foresta era coperta di neve.* - Ліс був покритий снігом. Тут ми бачимо приклад *Indicativo*, яким виражаються дійсність в теперішньому, минулому або майбутньому.
2. *Mangia!* - Їж! / *Di'!* -Говори! *Imperativo* або наказовий спосіб використовується для вираження прохання, наказу або поради.
3. *Quest'inverno vorrei andare in montagna.* - Цієї зими я б хотів поїхати в гори. *Condizionale* використовується для вираження того, що передбачається чи чогось можливого або бажаного стосовно сьогодні, майбутньому та минулого, найчастіше про минуле бажання або дію, яка не здійснилася.

Час:

Час це ознака яка вказує на певні хронологічні рамки в яких відбувалася дія описана в дієслові.

Ознака часу може виражати наступні ознаки:

1. Що подія відбувається у момент мовлення(*contemporaneità*): відображається за допомогою таких часів: *Presente* (*Vedo un gatto.* - Я бачу kota.);
2. Що подія відбулася до моменту мовлення (*anteriorità*): *Passato prossimo*, *Imperfetto*, *Passato remoto*, *Trapassato prossimo* та *remoto* (*Ho visto un gatto al*

mattino. - Зранку я бачив кота., Ogni mattina quando andavo all'università vedevo un gatto e lo accarezzavo.- Кожен ранок коли я йшов в університет я бачив кота і гладив його., Gli Egizi adorarono i gatti.- Єгиптяни любили котів.);

3. Що подія відбудеться після моменту мовлення (posteriorità): Futuro semplice, Futuro anteriore (Vedrò il gatto stamattina. - Я побачу кота сьогодні зранку., Solo dopo avrò accarezzato il gatto fuori andrò all'edificio universitario.- Тільки після того, як я погладжу кота на вулиці, я піду до будівлі університету.).

Особа, число та рід:

Modi finiti(особові способи дієслова) мають варіативність за особою, числом та родом(див. Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Категорія	Приклад	
Особа	Io	parlo
	Tu	parli
	Lui/lei	parla
	Noi	parliamo
	Voi	parlate
	Loro	parlano
Число	io gioco\loro giocano noi parliamo\tu parli	
Рід	sono partito(a) sei partito (a) è partito (a) siamo partiti(e)	

	siete partiti(e)
	sono partiti(e)
	sono stato(a)
	sei stato(a)
	è stato(a)
	siamo stati(e)
	siete stati(e)
	sono stati(e)

З неособовими дієсловами все простіше та зрозуміліше. Вони не мають ознаки особи та відповідно і числа, але звісно є і винятки. Наприклад, *Participio presente Participio passato*.

Перш ніж перейти безпосередньо до розгляду неособових форм дієслова потрібно зазначити чим же відрізняється неособова форма дієслова від безособової. Адже, на перший погляд, може здатися, що це тотожні значення, але це не так.

Термін "безособова форма дієслова" і "неособова форма дієслова" помилково вживаються як синоніми, бо за своєю суттю є відмінними один від одного.

Безособова форма дієслова - це форма дієслова, яка не має особи та числа та вживається тільки у формі інфінітива. Ця форма вживається, коли не потрібно вказувати конкретну особу, але частіше за все саме тоді, коли дія є загальною для всіх. Наприклад, *Si dice che in cortile nevica*. - Кажуть, що надворі йде сніг.

А то як що ми говоримо вже про неособову форму дієслова, до можна сказати, що у цьому випадку дія яку описує ця форма не залежить від особи, що її виконує, у цьому випадку залежність більше припадає на контекст. Наприклад, *Beve il te, guardando la TV*. - П'є чай, дивлячись телевізор.

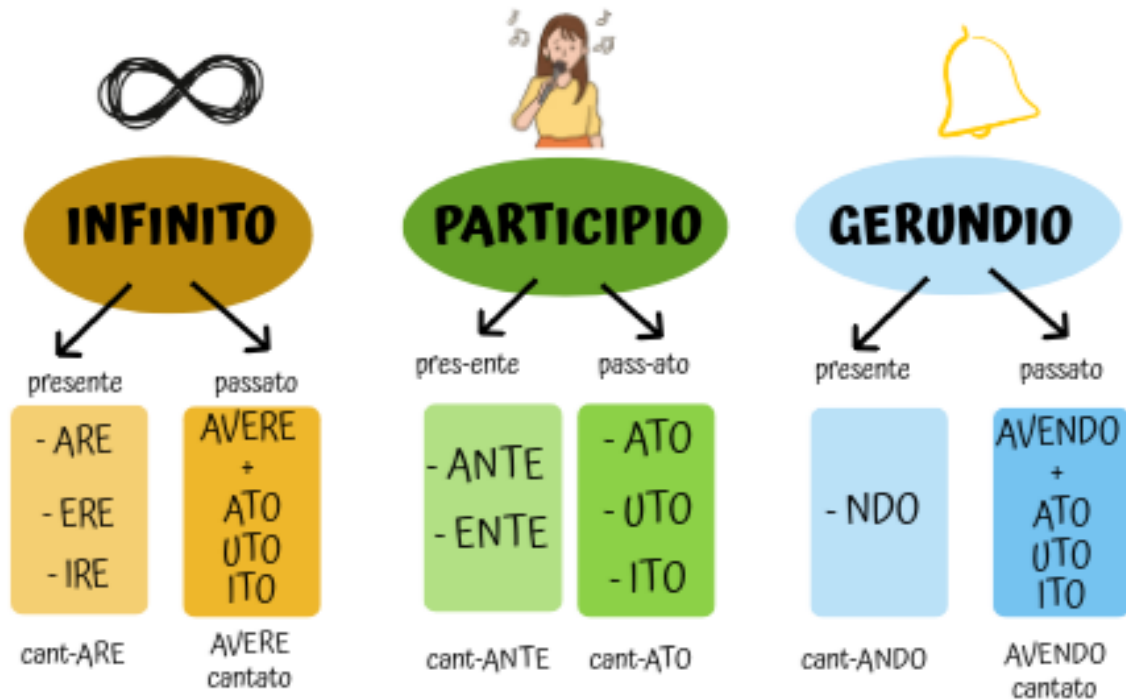
Отже, відмінність між цими двома термінами полягає у тому, що безособова форма дієслова є підтипом неособової форми (способу) дієслова і використовується тільки в певному випадку, тоді як неособові форми дієслова можуть використовуватись у різних випадках та конструкціях.

1.2. Поняття неособової форми дієслова та основні види неособових форм дієслова в італійській мові

Щоб ґрунтовно окреслити суть поняття потрібно розуміти, перш за все, що неособових форм дієслова існує декілька. Звісно вони існують не тільки в італійській та латині, як мови на базі якої вона утворилася, але в італійській представлена достатньо велика кількість різних типів неособових форм дієслова. Їх є три, як і було вже зазначено вище (Infinito, Gerundio та Participio).

На *Малюнку 1.2* можемо спостерігати схематичне зображення трьох видів вираження неособового способу дієслова.

I MODI INDEFINITI

Малюнок 1.2. Схематичне зображення трьох видів вираження неособового способу дієслова.

Тож загалом можна сказати, що неособові форми дієслова - це форми, які не виражають та не позначають суб'єкта, що виконує дію і не містить інформації кількості або особи.

Неособові форми дієслова використовуються для вираження або опису певних дій, ідей без зазначення конкретної особи, яка виконує дію. Ось ця відсутність прив'язаності дієслова до певної особи і є тим фактором який відділяє ці форми дієслова від особових. Вони є надзвичайно важливими елементами мови, адже за допомогою них можна висвітлювати будь-що без прив'язки до особи.

Відмінною рисою усіх неособових форм дієслова є те, що при вживанні їх не потрібно ставити у певну форму в залежності від особи, що виконує дію.

Усі три наявні в італійській мові неособові способи дієслова об'єднує звісно факт того, що вони не мають певної особи чи числа. Тож, варто навести приклади й до неособових форм.

Розглянемо ці приклади у формі таблиці (див. *Таблиця 1.2*), де представлено речення, як приклад вживання з перекладом до кожного з трьох видів та виділено форму дієслова у кожному типі.

Таблиця 1.2

Тип	Речення, як приклад	Форма дієслова	Переклад
1. Infinito	Sono molto contento di capire tutto.	capire	Я дуже задоволена, що все зрозумію.
2. Gerundio	Scrivendo il libro, ricordava la sua giovinezza.	scrivendo	Писавши книгу, він згадував свою молодість. (Тобто, в той момент коли він писав книгу, він згадував молодість)
3. Participio	La segnaletica indicante percorso non e chiara.	indicante	Знаки, що вказують маршрут, нечіткі.

Отже, можна зазначити, що розуміння основ класифікації дієслів італійської мови є першим кроком до ґрунтовного дослідження та осягнення саме

певного виду та його підвидів. Саме розуміння про наявність різних способів дає змогу визначити особливості вживання неособових форм. Автор намагався максимально чітко та ясно подати на прикладі всі особливості, винятки та різницю у кваліфікації дієслів.

З усього вище написаного можна зробити висновок, що італійська мова є настільки багатою мовою у всіх сенсах, що її граматичний устрій репрезентує нам зараз аж 3 різні типи, а як результат три різні способи для вираження дії без прив'язки до певної особи.

Також важливим є те, кожна з трьох форм використовується у різних випадках, адже, виражає різні значення. Розуміння відмінностей кожної форми дає можливість донести суть в реченні правильно та лаконічно, адже неправильно підібране дієслово може повністю змінити значення речення або словосполучення. Не варто також забувати що правильно підібрана форма буде лаконічною та зрозумілою для людини яка її сприймає.

РОЗДІЛ 2. УТВОРЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ НЕОСОБОВИХ ФОРМ ДІЄСЛОВА В ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Перед тим як говорити про вживання неособових форм зараз, варто зазначити деякі історичні реалії. Чи була причина для виникнення такого способу вираження дієслова як неособовий?

Знаючи те що італійська мова розвилася на базі розмовної латини, то логічним і цілком зрозумілим є ще і те, що саме дієслівна система латини, надала поштовх і основу до розвитку в італійській мові таких самих, або схожих граматичних конструкцій та форм.

І у латинській мові теж були неособові форми дієслова: *Infinitivus*, *Gerundium*, *Participium*, *Supinum* (але тільки акузативна форма, бо тільки вона пов'язана з дієсловом). І використовувалися ці форми для загальних та незмінних процесів та дій.

Так в Книга Йова (лат. *Iob*) є такий рядок:

“*quid enim faciam cum surrexerit ad iudicandum Deus?*
et cum quæsierit, quid respondebo illi?”

На прикладі цієї цитати з книги Старого Завіту Біблії ми можемо побачити приклад використання неособової форми дієслова в латинській мові. Слово “*iudicandum*” є формою дієслова яка називається *Supinum*.

Вже в італійській ця система удосконалилась і неособові форми почали активно використовувати у публіцистичних, наукових та технічних текстах, де особа взагалі не мала ніякого значення.

2.1. Утворення та вживання *Infinito*

Перш за все варто зазначити, що інфінітив це, за своєю суттю, початкова форма дієслова, в італійській мові це основа до якої прикріплено закінчення. Відповідно до цих закінчень ми можемо поділити дієслова на три дієвідміни.

Розглянемо дієвідміни італійської мови на прикладі Таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Дієвідміна	Закінчення	Приклад дієслова
I	-are	abitare rimborsare abbocare quadrare
II	-ere	permanere precomprimare lambere lecere
III	-ire	rimpiccolire compire largire guarire

Infinito може бути виражений двома часами теперішнім та минулим. Якщо з використанням інфінітива в теперішньому часі все більш менш зрозуміло, бо найчастіше він вживається в випадках, коли потрібно описати загальну дію, те до якої можна поставити питання “що робити?”, то Infinito Passato виражає дію яка вже відбулася.

Розглянемо різницю між ними на прикладі порівняльної Таблиці 2.1.1.

Таблиця 2.1.1

Infinito Presente	Infinito Passato
Penso di andare nella giusta direzione. - Я думаю, що йду в правильному напрямку.	Penso che essere andato nella giusta direzione. - Я думаю, що я йшов\йшла у правильному напрямку.
Non sono contento di tornare a casa. - Я нещасний повернутися додому.	Non sono contento di essere tornato a casa. - Я нещасний, що повернувся додому.
A loro sembra di essere felice. - Їм здається, що вони щасливі.	A loro sembra di essere stato felice. - Їм здається, що вони були щасливі.

Через те, що Infinito це неособова форма дієслова, то і в реченні вона частіше за все виступає не самотійно позначаючи дію або явище, а в поєднанні з іншим, особовим дієсловом. Але є випадки коли інфінітив в італійській живається самотійно. Тому розрізняють Infinito Indipendente та Dipendente.

Є декілька випадків, коли інфінітив не керується ніякими іншими дієслівними формами і виступає у реченні як самотійна одиниця:

1. В емоційно забарвлених запитальних фразах: Dove andare? - Куди йти?, Che fare? - Що робити?;
2. В неформальних запереченнях: Non fumare! - Не кури!;
3. Як підмет (найчастіше для вираження заборони або наказу, наданні інструкцій): Fumare è nocivo alla salute. - Курити - шкідливо., Vietato fumare. - Курити - заборонено., Tenere la sinistra! — Триматися лівої сторони!, Agitare prima dell'uso. - Збовтати перед вживанням., Tradurre in italiano. — Перекласти на італійську мову.;
4. В усному мовленні дуже часто використовуються інфінітивні форми, для спрощення використання мови: Correre! Piuttosto! - Біжіть! Швидше!.

В усіх випадках, що були перераховані частіше за все буде використовуватися саме *Infinito Presente*.

Infinito Dipendente використовується в зазвичай у випадках, коли:

1. Підмет збігається з основним реченням, тобто інфінітив в таких випадках заміняє *Congiuntivo*: *Lui credo di essere sano.* - Він думає що він здоровим.

Тобто в цьому реченні людина говорить саме про себе, а не про когось іншого. Аля якщо ми маємо речення “Вона думає, що він здоровий.”, то переклад буде інший, адже тут нам вже буде потрібно використати *Congiuntivo*, бо думка іншої людини є суб’єктивною і може бути не правдивою, і переклад буде наступним: *Lei pensa che sia sano.*

2. В реченні є наступні сполучники, вірніше після них:

– *anziché, invece di, lungi dal, così da, fino al punto di, tanto da, in modo da, fino a, tale da, abbastanza da, troppo da, neanche a, nemmeno a, a costo di, pur senza, a rischio di, più che, piuttosto che\di, oltre a, oltre che, senza, a meno di, se non che, in quanto a.*

Ось декілька прикладів з вищенаведеними сполучними фарами:

- *Invece di imparare una poesia, ha messo un libro sotto il cuscino.* - Замість того, щоб вчити вірш, вона поклала книгу під подушку.
- *È meglio dimenticare di bere piuttosto che bere per dimenticare.* - Краще забути випити, ніж випити, щоб забути.
- *Anziché cancellare nuove vitamine per gli occhi, dovresti prima capire i loro effetti sul corpo.* - Замість того щоб скасовувати нові вітаміни для очей, слід спочатку розібратися в їх дії на організм.
- *Il fratello del mio amico è così pigro e stupido che non vuole nemmeno a imparare la poesia che ci è stata chiesta un mese fa.* - Брат моєї подруги такий лінивий та дурний що навіть не хоче вивчити вірш що нам задали місяць тому.

- Era abbastanza da imparare, ma ho continuato. - Era abbastanza per imparare, ma ho continuato

Також є декілька випадків коли інфінітив вводиться в речення такими прийменниками як, “per”, “da”, “a” та “di”. І ось в яких значеннях вживається інфінітив в таких випадках:

1. Разом з прийменником “per” може виражати:

- Кінцевий результат або функцію дії: Ho studiato la coniugazione dei verbi per scrivere un test. - Ho studiato la coniugazione dei verbi per scrivere un test.
- Фактичну реальність, але ту яка ні на що не впливає: Per mentire menta, ma non fa mai del male a nessuno. - Брехати він бреше (Він то бреше), але ніколи нікому не шкодить.
- Причинно-наслідковий зв'язок: Ha puntato la sveglia alle 5 del mattino per non perdere il treno.- Він встановив собі будильник на 5 ранку, для того, щоб не проспати поїзд.

2. Разом з прийменником “da” може виражати:

- Необхідність якоїсь дії, конструкція “avere da + infinito” може замінити модальне слово “dovere”: Abbiamo da finire questa pagina. - Ми повинні завершити цю сторінку.
- Значення обов'язку, або кінцевого призначення: Computer portatile per studiare. - Ноутбук для навчання., Un compito per farlo. - Завдання, яке потрібно зробити.
- Значення значного впливу чогось на щось: Stanco da morire. - Втоmlений як чорт.

3. Разом з прийменником “di” використовується для вираження:

- Непрямої мови: Vada via! - Йди геть!, Detto di andare via. - Сказав йти геть.
- Заборони, наказу, дозволу, рекомендації тощо, якщо наявні два різні підмети: Ha vietato agli operai di lasciare il territorio dell'impresa. - Він заборонив робітникам покидати територію підприємства.

4. Разом з прийменником “di” використовується для вираження гіпотетичного судження: *A essere buono si potrebbe aiutare nella vita.* - Бути добрим може допомогти вам у житті.

2.2. Утворення та вживання Gerundio

Якщо говорити простими словами, то Gerundio це наш звичний і зрозумілий всім дієприслівник, тобто фактично ми можемо їх спів ставити для кращого розуміння.

Тобто, Gerundio - це безособова невідмінювана віддієслівна форма, у реченнях такі слова виконують допоміжну функцію, фактично пояснюючи та доповнюючи головне дієслово у якому вже є ознака особи.

Автор вважає, що доречним буде вважати, що у реченні Gerundio не виконує основну сенсостверджувальну функцію, а є лиш допоміжним елементом у побудові функціональних та змістовних речень. Цей неособовий спосіб дієслова, використовується для вираження дії, що відбувається одночасно з дією, що виражена особовим способом дієслова.

Зазвичай, якщо ми говоримо вже про Gerundio більш конкретно, в реченні ця фа дієслова буде мати той самий підмет що і наявне в основному реченні. Наприклад, *Giocavano a carte ascoltando la radio.* - Вони грали в карти, слухаючи радіо.

Тобто підметом тут виступає “loro” які грали в карти та в той самий момент вони ж слухали радіо.

Загалом Gerundio є одним з найскладніших та часто обговорюваних аспектів італійської мови. Gerundio може виконувати різні функції в реченні, такі як додаток, присудок, обставина тощо.

Розглянемо модель утворення Gerundio за допомогою Таблиці 2.2 та різноманітних дієслів різних відмін.

Таблиця 2.2

Закінчення	Infinito	Gerundio
-are(-ando)	Abiurare ansare buffare cazzare	Abiurando Ansando Buffando cazzando
-ere(-endo)	Ammetere discingere nuocere offendere	Ammetendo Discingendo Nocendo offendendo
-ire(-endo)	Agire morire mentire munire	Agendo morendo mentendo munendo

Як можемо бачити, при утворенні Gerundio закінчення -are змінюється на -ando, в той час, як закінчення -ere та -ire мають однаковий відповідник, а саме, endo.

Ця форма дієслова може мати як форму теперішнього часу, так і форму минулого часу, як це представлено в Таблиці 2.2.1.

Таблиці 2.2.1

Gerundio Presente	Gerundio Passato
parlando	avendo parlato
mangiando	avendo mangiato

scrivendo	avendo scritto
camminando	avendo camminato
dormendo	avendo dormito
cucinando	avendo cucinato
lavorando	avendo lavorato
leggendo	avendo letto
guardando	avendo guardato
bevendo	avendo bevuto

Gerundio є широко використовуваною формою дієслова завдяки своїй функціональності, він використовується в таких випадках:

1. Якщо потрібно вказати на часові рамки у значенні “під час” або “після”:
Impara correndo! - Навчайся бігаючи! або Avendo completato l'attività, iniziane un'altra. - Виконавши завдання, починайте інше.
2. Якщо потрібно вказати на причинно-наслідковий зв'язок: Avendo dimenticato i documenti a casa, sono dovuto tornare a casa. - Забувши документи вдома, довелося повертатися додому.
3. Якщо потрібно зазначити причину і це робиться з допомогою слів “pur\|sia pure, anche”: Anche avendo molto tempo libero, non farei mai un lavoro così noioso. - Навіть якщо у мене буде багато вільного часу, я б ніколи не займався такою нудною роботою.
4. Якщо потрібно зазначити гіпотетичність: Avendo ascoltato il consiglio di mia madre, non mi avrei così tanto freddo fuori. - Послухавши мамину пораду, я б не мерз так на вулиці.

Дієслова в Gerundio може бути використаний як самостійне слово або ж в поєднанні з дієсловами "stare" або "andare", щоб описати дію, яка триває в цю хвилину.

Наприклад, "Sto mangiando" означає "Я їм (зараз)".

Але, як ми можемо побачити, то вже в цій ситуації за допомогою слів "stare" або "andare", змінюється роль герундія в реченні. Тепер ця неособова форма дієслова виконує основну функцію, що виражає сенс.

Gerundio також може використовуватися для вираження причини, наслідку, збігу обставин, різних способів дії та інших відтінків значення.

Наприклад, "Leggo poco, cercando di trattare la visione " означає "Я мало читаю, намагаючись вилікувати зір".

Gerundio зазвичай використовують для вираження дії, яка відбувається в той самий час, коли відбувається інша дія, або для підсилення акценту на процес.

Також слід зазначити, що Gerundio часто використовують у розмовній мові, де формальні правила не є обов'язковими. Проте, у писемній мові і особливо в науковій літературі, слід дотримуватись правил використання Gerundio та інших форм дієслів.

Загалом, Gerundio є важливою формою дієслова в італійській мові, яка може допомогти виразити різні ідеї та нюанси в мовленні.

На прикладі цитати з італійського видання "La Repubblica" можемо розглянути приклад використання герундія в публіцистиці: "Recenti studi internazionali, che hanno analizzato grosse moli di dati, hanno raggiunto risultati in parte contrastanti con quanto emerso in passato, negando, per esempio, che l'esposizione a prodotti pesticidi comporti una differenza significativa nel decorso della malattia e sulla sopravvivenza dei pazienti.[2]".

За допомогою цієї неособової форми у реченні було підкреслено одночасність подій які відбуваються.

2.3. Утворення та вживання Participio

Participio утворюється шляхом зміни закінчення. Схему зміни закінчень можна розглянути в Таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

	Presente		Passato
-are(-ante)	Parlante	-are(-ato)	parlato
-ere(-ente)	Credente	-are(-uto)	creduto
-ire(-iente)	Dormiente	-are(-ito)	dormito

Так як Participio має форму і теперішнього і минулого часу, його творення залежить від часу дієслова, а також від того, чи є воно неправильним.

Варто зазначити, що Participio може вживатися не тільки як дієслово, а й як прикметник, наприклад:

- Un libro interessante (цікава книга), де interessante - це Participio Presente від дієслова interessare (цікавити).

У випадках коли він вживається саме як прикметник, то функцією Participio є опис підмета або об'єкта в реченні, що можна побачити на прикладах, що були наведені вище.

Participio може виступати у ролі іменника, що позначає стан або властивість, властиву особі чи предмету, який є підметом або об'єктом дії.

- L'insegnante - викладач від дієслова insegnare - викладати.

У двох вищенаведених прикладах вживання ми бачимо що з'являється ознака числа. Наприклад, якщо ми скажемо не про одну книгу, а про декілька: I libri interessanti. - Цікаві книги.

А ознака роду з'являється у *Participio Passato*, коли він виступає прикметником. Наприклад, *Una potente quercia cresce fuori città.* - За містом росте могутній дуб;

Більш того ця неособова форма також може вживатися як частка складного дієслова, наприклад:

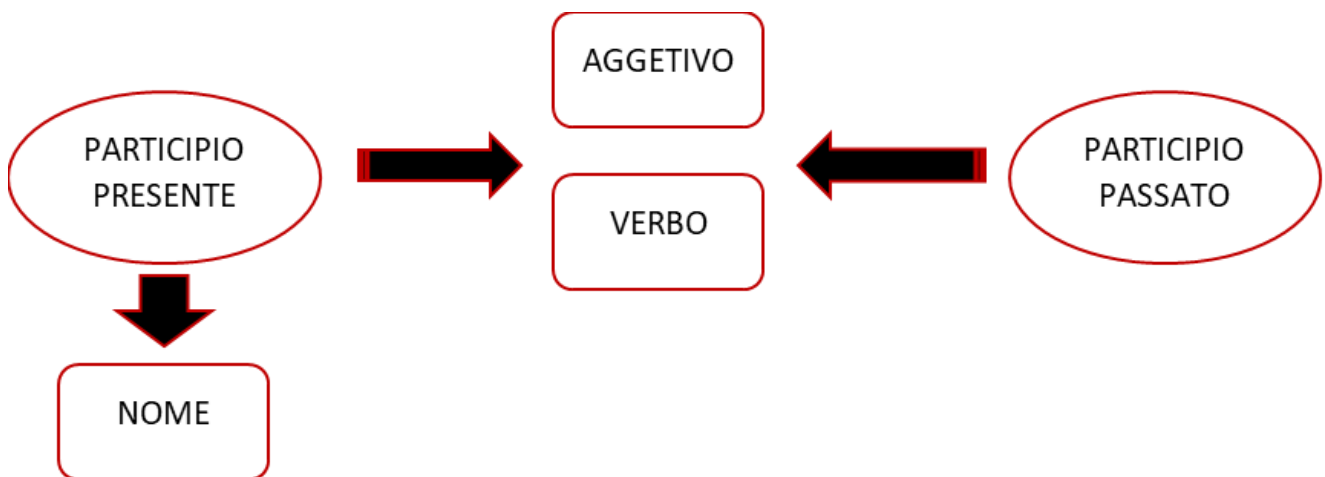
- Но *parlato* (я говорив), де *parlato* - це *Participio Passato* від дієслова *parlare* (говорити);

У цьому сенсі частіше за все ми будемо говорити саме про *Participio passato*, який використовується разом з дієсловом *essere* або *avere* для утворення складних часів (*Passato prossimo*, *Trapassato prossimo*, *Passato remoto*, *Trapassato remoto*, *Futuro anteriore*, *Congiuntivo passato*, *Condizionale passato*).

Наприклад: *No letto* - Я прочитав, *No fatto* - Я зробив.

Отже, для того щоб узагальнити та систематизувати особливості використання *Participio*, автор пропонує розглянути наступну *Схему 2.3*.

Схема 2.3

Participio Presente може вживатися у формі іменника, прикметника та дієслова, а *Participio Passato* тільки як прикметник та дієслово.

Тож варто приділити увагу саме особливостям використання *Participio Presente* та *Participio Passato* як дієслів.

Якщо говорити саме про Participio Presente як про дієслово, то ця форма використовується для позначення дій та станів.

Ось декілька прикладів:

1. La segnaletica indicante percorso non e chiara. - Знаки, що вказують маршрут, нечіткі.

2. Il latte di capra è molto più nutriente dei succhi di frutta acquistati in negozio!
- Козине молоко набагато поживніше магазинних фруктових соків!

3. Ho la possibilità di seguire una strada passante per la campagna o una strada passante per la foresta. - У мене є можливість слідувати дорогою через сільську місцевість або дорогою через ліс.

4. Le rose amate dai miei nonni adornano ancora il giardino. - Троянди, які люблять мої дідусь і бабуся, досі прикрашають сад.

Отже, матеріал Розділу 2 дає автору можливість систематизувати відомості про утворення неособових форм дієслова та зробити висновок про особливості їх вживання.

За допомогою Infinito виражається дія узагальнено і звісно ж без визначення особи, числа та роду.

Gerundio виражає дію яка відбувається одночасно з тою, яка виражена головним дієсловом.

Participio використовується для утворення складних часів, для вираження закінченості дії та для вираження поєднаності предметів, подій, явищ тощо. Також може виступати як прикметник та іменник і використовуватися для позначення певних характеристик та ознак.

Отже, Infinito, Gerundio та Participio - це різні неособові форми дієслів в італійській мові, які використовуються в різних контекстах, відрізняється

залежно від тих значень, що вони можуть виразити, та в яких ситуаціях можуть бути використані.

ВИСНОВКИ

Отже, у роботі було розглянуто 3 види неособових форм дієслова в італійській мові, а саме: *Infinito*, *Participio* та *Gerundio*. У результаті проведеного аналізу та осмислення автором було з'ясовано, що кожен з цих видів має свої особливості вживання та функції в реченні.

У результаті проведеної роботи автор прийшов до наступних висновків:

1. Таке різноманіття неособових форм в італійській мові, та і в романських мовах загалом, виникла на основі наявності в латинській мові способів вираження дії без особової прив'язки.
2. За допомогою процесу флексії італійська мова має можливість виражати різні категорії, такі як категорія способу, часу, особи та числа.
3. В італійській мові існує три форми вираження неособовості дієслова: *Infinito*, *Participio* та *Gerundio*.
4. Кожен окремий неособовий спосіб дієслова відрізняється від іншого.
5. Що стосується схожості між неособовими формами, то всі вони вказують на дію без визначення її виконавця. Крім того, всі ці форми мають спільну та незмінну морфологічну основу з дієсловом.
6. Проте є і значна різниця між видами неособового способу дієслова і вона полягає, на сам перед, в у їх функціональних можливостях та в контексті вживання. Кожен з них має свою функцію при вживанні.
7. *Infinito* узагальнено вказує на дію, виражену дієсловом без визначення особи і числа.
8. *Gerundio* виражає одночасність до дії в головному реченні, або в минулому часі може виражати передування.
9. *Participio* може виконувати як функцію дієслова, так і функцію прикметника та іменника, а у формі дієслова фактично вказує на поєднаність певних елементів, через якусь дію.

Фактично можна сказати, що наявність неособових форм дієслова в італійській граматичній системі є її особливою рисою і тим, що беззаперечно впливає на всю систему класифікації.

Як на думку автора роботи, то неособові форми дієслова в італійській мові є важливим елементом граматичної системи, який допомагає точніше виражати дію та збагачує мову різноманітністю форм та варіантів. Вивчення неособових форм дієслова є важливою складовою удосконалення італійської мови та сприяє покращенню комунікативних навичок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

4. Навчально-методичний посібник з італійської мови для студентів I-II курсів / Т.О. Боровенська. Харків., 2022. – с.125
5. Граматика італійської мови в таблицях і схемах / автор Т.Б. Жуковська. Тернопіль: ТАНГ, 2001. - 61с [Електронний ресурс] - http://library.wunu.edu.ua/files/EVD/gramatika_ital.pdf
6. Загнітко А. П., Теорії сучасних лінгвістичних вчень: навчальний посібник. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. – 528 с.
7. Стаття з газети “La Repubblica” [Електронний ресурс] - https://www.repubblica.it/salute/dossier/oncoline/2023/05/11/news/linfomi_ail_i_nquinamento_ambientale_rapporto_sentieri_paolo_corradini-399637875/ [2]
8. Фонетика італійської мови. Теорія та практика: Методичні рекомендації з італійської мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв / Т.О. Боровенська. Харків., 2022. – с.58
9. Katerinov K. La lingua italiana per stranieri / K. Katerinov. –Perugia: Guerra, 1985. – 148 p.
- 10.Susanna Nocchi, Grammatica avanzata della lingua italiana, ALMA Edizione, Firenze
- 11.Susanna Nocchi, Grammatica pratica della lingua italiana, ALMA Edizione, Firenze [Електронний ресурс] - <https://ktds.org.ua/-/media/files/1/4/1486074299-susanna-nocchigrammatica-pratica-della-lingua-italiana.pdf>
- 12.Trifone P. Grammatica italiana con nozioni di linguistica, Zanichelli Edizione, Bologna, 1999. – 789 p. [1]

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Поділ дієслів за категорією способу, [Електронний ресурс] - <https://scuolatua.altervista.org/mappe-concettuali.html>
2. “Schema: i modi indefiniti” [Електронний ресурс] - <https://view.genial.ly/601b1554eb4c540d10a8dfff/interactive-image-schema-i-modi-indefiniti>